

Mestna občina
Ljubljana
Mestni svet

Svetniški klub
Levica

Krekov trg 10
1000 Ljubljana
telefon: 01 306 10 16
faks: 01 306 12 06
levica@ljubljana.si
www.ljubljana.si

Številka: 90000-18/2019-20
Datum: 21. 10. 2019

k 2. točki

Mestni svet
Mestne občine Ljubljana
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

Zadeva: Pobuda za poimenovanje ulic in trgov po ženskah

V skladu s 97. členom Poslovnika Mestnega sveta MOL v Svetniškem klubu Levica naslavljamo na župana MOL pisno svetniško pobudo in prosimo za pisni odgovor.

V Levici si prizadevamo za ohranjanje spomina na ženske, ki so s svojim delovanjem zaznamovale javni prostor. Pisanje zgodovine žal ni bilo na strani žensk, prav tako pa ne njihovo spominjanje na javnih prostorih. S tem se žal srečujemo v vseh mestih in državah, vendar ima mesto možnost, da tovrstne krivice preteklosti popravi in zaslužnim ženskam, ki so živele ali delovale v Ljubljani, postavi trajen spomin. V Ljubljani je kar nekaj dogodkov, festivalov in feminističnih tur, ki s svojim delovanjem izpostavljajo prisotnost in odsotnost žensk v javnem prostoru. Kljub emancipacijskim bojem so ženske pri nas dobile volilno pravico šele v socialistični državi leta 1945 in kljub napredku v polpretekli zgodovini je še vedno premnogo žensk in njihovih dosežkov ostalo spregledanih. Pogosto tudi opažamo, da je v javnem prostoru obeleženo le delovanje njihovih mož, ženske pa so iz kolektivnega spominjanja izpuščene. Zato se morajo zamolčane zgodovine vedno znova odkrivati.

Komisiji za poimenovanje naselij in ulic MOL predlagamo, da pri poimenovanju novih ulic ali trgov v Ljubljani upošteva nizko zastopanost žensk in v naslednjem svežnju poimenovanj več ulic in trgov poimenuje po ženskah, ki so s svojim delovanjem pomembno prispevale k razvoju in ugledu mesta Ljubljana. S tem bo MOL prispevala k vidnosti in prepoznanju pozabljene polovice naše družbe.

Ob letošnji bližajoči 100-letnici Univerze v Ljubljani, ki je decembra 1919 odprla svoja vrata, si kot ena prvih zaslužnih žensk poimenovanje zasluži njena prva doktorantka, ki ni bila le prva ženska, temveč prva oseba, ki je doktorirala na novi univerzi leta 1920. To je bila kemičarka, raziskovalka in izumiteljica dr. Ana Mayer Kansky. Ob tem predlagamo tako Komisiji za poimenovanje naselij in ulic kot Komisiji za postavitev javnih spomenikov, da redno skrbi za uravnoteženo postavitev spominskih obeležij po umetnicah, znanstvenicah, pisateljicah, arhitektkah in aktivistkah, ki so pomembno zaznamovale našo družbo, zgodovino in prostor. Med njimi so na primer odvetnica in pisateljica Ljuba Prenner (1906–1977), slikarka Henrika Šantel (1874–1940), političarka Franja Tavčar (1868–1938), arhitektka Marta Ivanšek (1920–2003), gradbenica in profesorica Carmen Jež Gala (1925–1965), pesnica in pisateljica Pavlina Pajk (1854–1901), pionirka slovenskega muzejskega konservatorstva in restavradorstva Nada Sedlar, pesnica in dramatičarka Ljudmila Poljanec (1874–1948), pesnica, pisateljica in prevajalka Ada Škerl (1924–2009) in še mnoge druge.

Tovariški pozdrav!

dr. Asta Vrečko

Mestna občina
Ljubljana
Mestni svet

Svetniški klub
Levica

Krekov trg 10
1000 Ljubljana
telefon: 01 306 10 16
faks: 01 306 12 06
levica@ljubljana.si
www.ljubljana.si

Ana Mayer-Kansky (1895–1962) je bila ena prvih, ki ji je uspelo premagati mnoge administrativne in ideološke prepreke, da je postala znanstvenica. Šolala se je na ženskem liceju v Ljubljani in stanovala v dekliškem internatu Mladika. Izobraževanje je kot ena redkih deklet nadaljevala na Klasični gimnaziji v Ljubljani, kjer je maturirala. Šolanje je kljub oviram nadaljevala na dunajski univerzi, kjer se je posvetila kemiji. Po koncu prve svetovne vojne so morali študenti slovanskih narodnosti zapustiti univerzo in zato se je Mayer- Kansky prestavila na novoustanovljeno univerzo v Ljubljani, kjer je pri profesorju Maksu Samcu, prvem rednem profesorju kemije. Postala je asistentka in mu je pomagala tudi pri izvedbi predavanj in začela raziskovati kemijo škroba. Leta 1920 je Mayer-Kansky javno zagovarjala doktorat z naslovom *O učinkovanju formalina na škrob*. Leta 1922 je morala zapustiti akademsko kariero in po poroki je šla v podjetniške vode ter ustanovila podjetje *Dr. A. Kansky – kemična tvornica*. Z družino je na Krekovem trgu, kjer so bili v pritličnih prostorih pisarna in laboratorij, v kletnih pa trgovina s kemikalijami in laboratorijskim inventarjem. V Podgradu pri Zalogu je postavila prvo jugoslovansko tovarno za proizvodnjo žveplenega etra, etra za narkozo in topil za industrijo lakov, ki je pomenila temelje kemijske in farmacevtske industrije. Leta 1941 so tovarno zaplenili Nemci. Kanskyjevim je uspelo spraviti material iz tovarne s pomočjo aktivistov OF k partizanom. Iz trgovine v Ljubljani so partizanom pošiljali tudi sanitetni material. Po osvoboditvi jim je bila vrnjena posest in tovarna, nato pa je bila tovarna leta 1948 nacionalizirana, posest je ostala v njihovi lasti. Čehi so ponudili Ani Mayer Kansky delovno mesto na univerzi, vendar ni želela zapustiti Slovenije, tako je poučevala kemijo na Srednji tehnični šoli v Ljubljani. Zaradi bolezni se je upokojila in umrla leta 1962.

(vir: Marija Milenković, Ana Mayer-Kansky, v: *Pozabljena polovica*, 2007, str. 303–307).